

TEMA › BESKÆFTIGELSE

Flexuddannelse skal bane vej til job

"Kun hver tredje person med et større handicap er i job."
Beskæftigelsesministeriet (2018)

BESKÆFTIGELSE: Erhvervsrettet forsøgsuddannelse til unge, der har afsluttet en STU, skal udfylde dét hul i uddannelsessystemet, som unge med autisme, ADHD eller andre kognitive udfordringer, er i risiko for at falde igennem

Af Peter Borberg, mag.art. & journalist (DJ)

Fra politisk side har budskabet siden Pensionsreformen blev indgået i 2012 været soleklart: Unge med autisme, ADHD, indlæringsvanskeligheder, hjerneskader eller andre former for kognitive udfordringer skal ud og gøre sig gældende på det ordinære arbejdsmarked.

Problemet er blot, at de eksisterende uddannelsstilbud langt fra er gearede til at give disse grupper af unge den faglige og personlige ballast, som er nødvendig. Det kan skyldes alt fra adgangs begrænsninger på den pågældende uddannelse til selve den organisatoriske indretning af uddannelsen, der ikke i tilstrækkelig grad tilgodeser de behov, som en ung med en kognitiv udfordring har brug for.

I dét lys blev Flexuddannelsen i 2018 sat i søen som en toårig erhvervsrettet forsøgsuddannelse til unge i alderen 18-30 år, der har afsluttet en Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU). Målet er, at den unge efter uddannelsen kan opnå ansættelse i et fleksjob.

– Den politiske forventning om, at unge med kognitive udfordringer skal ud på det ordinære arbejdsmarked, kan kun lade sig gøre, hvis de unge bliver

klædt på med erhvervsrettede kompetencer, som gør dem i stand til at varetage et job, siger Lene Timm, projektleder, Gladfonden, som sammen med en række kommuner og virksomheder gennemfører uddannelsesforsøget, som har fået titlen "Arbejdsmarkedsinklusion i stor skala gennem uddannelse"

– Problemet er, at mange unge havner i et hul efter STU, hvor de ikke kan komme videre med anden uddannelse eller direkte i job. Derfor er der behov for et nyt relevant uddannelses tilbud, siger Lene Timm og tilføjer:

– Da politikerne lavede en pensionsreform og efterfølgende en erhvervsskolereform, glemte de at tænke unge med kognitive udfordringer med.

Praksis gør en forskel

Det råder Flexuddannelsen nu bud på. Uddannelsen, der tilbydes indenfor områderne detail, køkken, grøn service og lager, er bygget op om praksislæring. Sammen med en vejleder og en faglærer, der er uddannet indenfor den pågældende branche, indgår eleverne i arbejdet i en virksomhed 25 timer om ugen, hvoraf de fem timer er teori.

- Vi kan se på de unge, at de profiterer af praksis, fordi det giver så meget mening for dem, at det, de arbejder med, rent faktisk er noget, som andre mennesker har brug for, siger Lene Timm og fremhæver samtidig faglærerens betydning, eftersom det er ham eller hende, som skaber det nødvendige langstrakte rum for læring. Derudover understøtter faglærer og vejleder virksomhedernes medarbejdere, som indgår i sidemandsoplæring, til at se på den unge som en del af en læreproces og ikke udelukkende som en arbejdskraft. De kompetenceområder og mål, der er beskrevet for den enkelte uddannelse, er faglærerens ledetråd i samarbejdet med virksomheden om undervisningens tilrettelæggelse, ligesom de udgør grundlaget for semesterprøver og den afsluttende eksamen.

- I modsætning til kortere praktik- og beskæftigelsesforløb, hvor unge med kognitive udfordringer meget nemt kan møde en masse nederlag, fordi de har svært ved at leve op til de krav, der bliver stillet, så bliver der på Flexuddannelsen skabt et læringsrum, hvor det er okay ikke at vide alt på forhånd, forklarer Lene Timm, der i samme åndedrag betegner det læringsrum, der findes ude i virksomhederne som et overflødhedshorn af nærværende eksempler, som faglæreren til enhver tid kan gribe ud efter.

- For unge med kognitive handicap er det vigtigt, at læringen er konkret - oplevelsen af, at 'det er lige her, vi kan snakke om det, vi kan gentage det, og vi kan udvikle strategier til, hvordan vi gør det anderledes næste gang', er ekstrem vigtig, pointerer Lene Timm.

Brug for timeout

Flexuddannelsen trækker ifølge hende på det bedste fra erhvervsuddannelserne - nærmere bestemt vekselvirkningen mellem praksis og teori - og kombinerer den med en anden form for rummelighed og fleksibilitet, fordi det hele foregår virksom-

hedsforlagt.

- Hvor der på erhvervsuddannelserne kan være et længere tidsrum mellem praktik og skoleforløb, så er Flexuddannelsen organiseret, så teoriundervisningen foregår i et dertil indrettet undervisningslokale på virksomheden, så faglæreren let kan bygge bro til fælles erfaringer fra praksis, fortæller Lene Timm og påpeger, at det altoverskyggende formål med Flexuddannelsen på den måde har været at sammensætte et uddannelsesstilbud, hvor unge med kognitive udfordringer får så mange succeser, at det i sig selv giver dem tro på, at de kan begå sig på arbejdsmarkedet.

Lovende resultater

Hos Gladfonden er det ambitionen, at Flexuddannelsen vil bane vejen for en politisk beslutning om et uddannelsesstilbud til unge efter endt STU. Og resultaterne tegner lovende. Af de i alt 94 unge, som påbegyndte Flexuddannelsen i 2018 og 2019, er blot ti faldet fra. Derudover blev det gennemsnitlige fravær fra september 2018 til maj 2019 reduceret fra 21 pct til 13 pct.

- Både de unge, deres forældre og virksomhederne er begejstrede, og en del af virksomhederne vil gerne ansætte de unge efter Flexuddannelsen. Organiseringen med en vejleder, en faglærer og et fokuseret pensum gør, at eleverne hurtigt tilegner sig de færdigheder, som er nødvendige for at blive ansat i et fleksjob, siger Lene Timm, der ikke tøver med at fastslå, at behovet for et relevant uddannelsesstilbud til unge med kognitive udfordringer er stort.

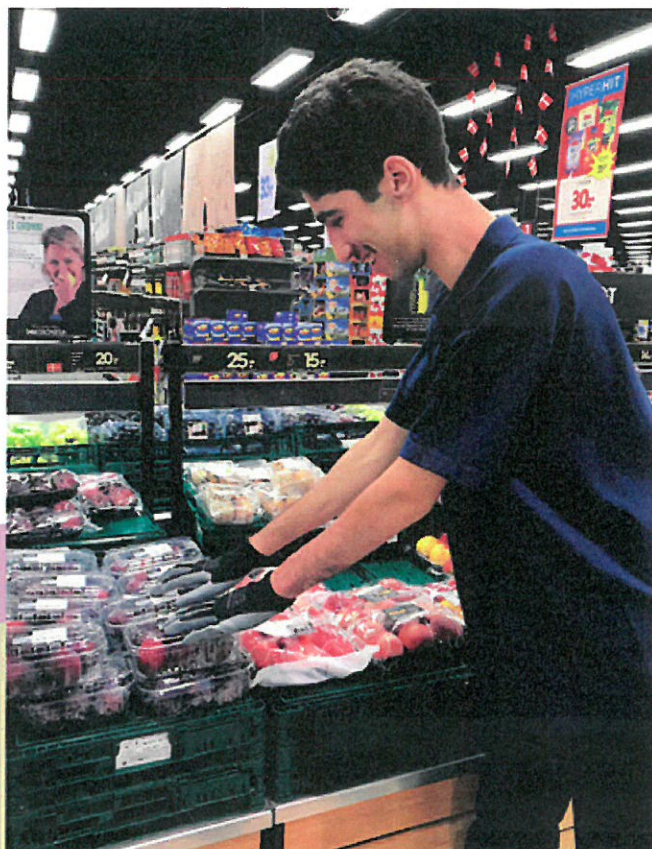
- Der er et akut uddannelsesbehov, og jo længere man venter med at handle, jo flere unge går det ud over, siger hun.

I alt har 14 uddannelseshold været i gang fordelt på 14 uddannelsesvirksomheder og indtil videre 49 praktikvirksomheder, hvor eleverne afslutter i en individuel praktik, der gerne skal føre til ansættelse.

Der er et akut uddannelsesbehov, og jo længere man venter med at handle, jo flere unge går det ud over

Lene Timm

Flexuddannelse

Flexuddannelsen er et erhvervsrettet uddannelsesforsøg med titlen "Arbejdsmarkedsinklusion i stor skala gennem uddannelse". Flexuddannelsen er blevet til i et samarbejde mellem bla. Aarhus, Esbjerg og Københavns Kommune og en lang række virksomheder. Projektet er støttet af den A.P. Møllerske Støttefond samt de kommuner, der deltager i projektet. De første elever afslutter uddannelsen i juni 2020. Uddannelsesmodellen evalueres i juli 2020, mens en evaluering af resultater i form af jobresultater og økonomiske gevinster foreligger i oktober 2020.

Fotos: venligst udlånt af Gladfonden

Special Minds:

Flexuddannelse er **guld** værd

– Jeg tror ikke, at mange af de unge, vi arbejder med, ville have haft et arbejde i dag, hvis ikke vi havde haft Flexuddannelsen. Simpelt hen fordi det ordinære arbejdsmarked ikke kan tilbyde den støtte, som vores unge har brug for.

Sådan siger Kamille Ebbe, afdelingsleder, Special Minds i Aarhus, der skaber uddannelses- og beskæftigelsesrettede forløb til mennesker med autismeprofil. Her og nu er otte elever fra Special Minds i gang med Flexuddannelsen, hvoraf de fire bliver færdige til sommer.

– Flexuddannelsen er guld værd for vores unge, fordi de under hele uddannelsen og i virksomhedspraktikken får en fast tilknyttet faglærer, som følger dem hele vejen, og som løbende er med til at fjerne de tvivlsspørgsmål, som uvægerligt opstår, indtil rutinen er på plads, siger Kamille Ebbe.

Hun fremhæver, at faglæreren går ind og varetager en funktion, som virksomhederne sjældent kan tilbyde.

– Virksomhederne stiller arbejdsopgaver til rådighed, men det, som vores målgruppe derudover har brug for, er den pædagogiske formidling og fastholdelse, så den unge oplever praktikken i virksomheden som opbyggende og ikke som endnu et nederlag.

Foto: Emil Ryge Christoffersen

” Virksomhederne stiller arbejdsopgaver til rådighed, men det, som vores målgruppe derudover har brug for, er den pædagogiske formidling og fastholdelse, så den unge oplever praktikken i virksomheden som opbyggende og ikke som endnu et nederlag.

Kamille Ebbe, afdelingsleder, Special Minds i Aarhus

”Mens 62 pct. af alle personer med fysiske handicap er i beskæftigelse, gælder det kun 38 pct. af alle personer med psykiske lidelser.”

Survey of Health, Impairment and Living Conditions in Denmark (SHILD) (2016) Note: ifølge Social- og Indenrigsministeriet udføres undersøgelsen på ny i 2020